

Az év madara 2011-ben a széncinege

A cinegefélék népes családjába 56 faj tartozik, hazánkban közülük 6 él.

grafika: Kókay Szabolcs

„Vége van a nyárnak,
Húvös szelek járnak,
Nagy bánata van a
Cinege madárnak.

Szeretne elmenni,
Ő is útra kelni.
De cipőt az árva
Sehol se tud venni.

Kapkod fűhöz-fához,
Szalad a vargához,
Fűzfahegyen lakó
Varjú Varga Pálhoz... „

1. Ki írta a verset és mi a címe?

Kedvelt énekes madarunk 14-15 cm nagyságú, erdőkben, kertekben egyaránt megtalálható, elsősorban rovarokat, hernyókat eszik. Az odúköltő széncinege a harkályok vájta odúk mellett szívesen foglalja el kihelyezett mesterséges odúkat is. Évente kétszer (április, június) költ, tojásainak száma 8-12. A kikelt fiókákat a szülők folyamatosan etetik. A fiatalok nyár végére már az idős madarakhoz hasonló tollruhát hordanak. Téli a cinegék többnyire csapatokba verődve járják az erdőt rovar lárvák, peték és magvak után kutatva. **Védett, természetvédelmi értéke 10 000 Ft.**

2. A széncinegének kihelyezett mesterséges odúkat hivatlan látogatók is használhatják. Írjátok a nevüket a vonalra!

a. Hosszú téli álmat alvó szürke bundájú védett éjszakai rágcsáló:

b. Ez a kígyófaj főleg rágcsálókkal táplálkozik, de a madártojást és a fiókát is szívesen fogyaszt:

c. A darazsak családjának legnagyobb európai képviselője nyár derekán gyakran építi fészket mesterséges odúba, amelyben ősszel a dolgozók és herék elpusztulnak, csak a megtermékenyített nőstények telelnek át:

Az év madarát évről évre a MME választja ki. A széncinege nem veszélyeztetett madárfaj. A kihelyezett mesterséges odúk, a madáretetők- és itatók is hozzájárulnak ahhoz, hogy állománya ne csökkenjen. A tavaszi-őszi időszakban a széncinegék rovar táplálékot fogyasztanak, így nagy segítséget nyújtanak a kerti kártevők távoltartásában.

grafika: Kókay Szabolcs

3. Mit tegyünk a széncinegék megtelepítése érdekében? Karikázzátok be a helyes állítások betűjelét és megtudjátok a választ!

- a. A széncinegének vesszőből tavasszal műfészket készítünk és a kertben, parkban alacsonyan a bokrokra helyezzük ki.
- b. Ősszel 32 mm bejárónyílású fészekodút akasztunk fel pl. gyümölcsfára.
- c. A 2 – 3 m magasra feltett odú röpnílása délkelet fele nézzen, és ne takarják ágak.
- d. Több odút helyezhetünk ki egymáshoz közel.
- e. Egy cinege pár viszonylag nagy területet (revírt) foglal el, hiszen 9 – 12 fiókát etetnek egyszerre.
- f. Az odúnak napos, macska által elért helyen kell lennie.
- g. A téli etetőanyagok legfőképp sós olajos növényi magvak legyenek.
- h. Novembertől február végéig tartó téli etetéssel, a folyamatosan feltöltött itatóval a kerthez szoktathatjuk a madarakat.
- i. Ősszel takarítsuk ki az odúkat, mert a madarak téli éjszakákon is használhatják, amikor több madár együtt húzza meg magát a szélvédett odúban.
- j. A fiatal madarak a teljes röpképesség elérése előtt elhagyják az odút, ezért a kertben, a földön talált tollas fiókákat nem kell „megmenteni”, a szülők gondoskodnak róluk.
- k. A madarak a külső élősködők ellen a tollázkodás mellett leggyakrabban víz-, por- és napfürdővel védekeznek.

Könyv- és újságcím, amelyekben bővebben olvashatunk az év madarairól:

Magyarország madarai, szerkesztette Haraszthy László

Európa madarai, Gondolat kiadó

Természet Búvár című folyóirat 2010/6. szám

Megfejtések: 1. Móra Ferenc: A cinege cipője; 2.a. nagy pele, 2.b. erdei sikló, 2.c. lódarázs; 3. Helyes állítások: b, c, e, h, i, j, k